

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔

วันศุกร์ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

โดยวิธีการประชุมทางไกล (Video Conference) ผ่านระบบ Cisco Webex Meetings
ณ ห้องประชุมกิจการยุติธรรม ๒ (JA 2) สำนักงานกิจการยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม
นายวรวงค์ อัจฉรวงศ์ชัย
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง
นายอติโชค ผลดี
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด
นายวิพล กิติทัศน์าสสรชัย
ผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยกฎหมายอาญาและพัฒนาระบบงานยุติธรรม	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พันตำรวจเอกจีระเดช ชมบุญ
รองผู้บังคับการกองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
นางสาวชลลดา แจงทองงค์
นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการพิเศษ	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นางสาววรรรณ พลิกามิน
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
นางพรทิพย์ แก้วมูลคำ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบราชการ	อนุกรรมการ

๙. ผู้แทน...

๙. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
นายเสนีย์ สัมเขี้ยวหวาน อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑๐. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม อนุกรรมการ
นายวัลลภ นาคบัว
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๑. ผู้แทนสภาพนายความ อนุกรรมการ
นายเสาวภักดิ์ สกุลโรมวิลาส
อุปนายกฝ่ายบริหาร
๑๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อนุกรรมการ
นายนิวัติไชย เกษมมงคล
รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการ
พันตำรวจโทพงษ์ธร ธีญญสิริ
๑๔. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและเลขานุการ
นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๕. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม
ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
๑๖. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางประชุมภร นนท์ธีระสวัสดิ์
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. พันตำรวจโทมนตรี บุญโยธิน	กรมคุมประพฤติ
๒. นายกฤษฎา กนกกุลชัย	กรมคุมประพฤติ
๓. นางสาวแสงสุข ลิ้มพันธ์	กรมราชทัณฑ์
๔. นายแพทย์อภิชาติ แสงสิน	สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
๕. นางเอียรทอง ประสานพานิช	กรมกิจการเด็กและเยาวชน
๖. นายณรงค์ศักดิ์ สุขสมบูรณ์	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๗. นางสาวสุดาพร สกุลดี	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘. นางสุพิชฌาย์ ญาณวรสิทธิ์เดช นุชทัต	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นางสาวปณยา ท้าทราย	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุม เวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รายงานการประชุมคณะกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

แนวทางการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุม ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ได้ดำเนินการสรุปและรวบรวมข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุม ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ รวมทั้งได้ศึกษาข้อมูลการกำหนดสถานที่อื่นที่มีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับการบำบัดรักษา ดูแลเด็ก ประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องขัง จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ และขอบเขตของถ้อยคำในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๔ เรียบร้อยแล้ว ขอสรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ตารางสรุปข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	ประเด็นสอบถาม	ข้อมูลจากหน่วยงาน
สำนักงานศาลยุติธรรม	การสั่งใช้การทุเลาการบังคับโทษ/ การใช้สถานที่อื่นแทนการจำคุก ปัญหาอุปสรรค/ เหตุผลที่ผู้พิพากษาไม่มีคำสั่ง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการจัดเก็บข้อมูลสถิติปริมาณคดีที่ศาลใช้แนวทางการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุม ผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ และการที่ศาลสั่งให้จำเลยอยู่ในความควบคุมในสถานที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ นั้น เป็นการใช้อดุลพินิจของผู้พิพากษาในการพิจารณาและมีคำสั่งดังกล่าว
กรมราชทัณฑ์	๑. กระบวนการในการจำแนก/คัดกรองผู้ต้องโทษ/ผู้ต้องหา/จำเลย ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การทุเลาการบังคับโทษ ๒. การเตรียมความพร้อมให้กับสถานที่อื่น รวมถึงการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยให้กับสถานที่อื่น ๓. การแจ้งสิทธิหรือข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องโทษ/ผู้ต้องหา/จำเลย ให้ทราบถึงช่องทางในการใช้สิทธิตามกฎหมาย ๔. สถานที่ที่มีความเหมาะสมและ	- กรมราชทัณฑ์ดำเนินการตามข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำหรือโครงการ ELFI (Enhancing Lives of Female Inmates) และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิงหรือข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) โดยให้การดูแลด้านงบประมาณ สิ่งของจำเป็น ให้คำแนะนำ/ปรึกษา จัดหาพยาบาลหรือสูตินรีแพทย์ในการตรวจครรภ์หรือตรวจสุขภาพ ฉีดวัคซีน จัดให้ออกไปรับการตรวจคลอดบุตรในโรงพยาบาลนอกเรือนจำ - การดูแลด้านจัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์แก่เด็กติด

หน่วยงาน	ประเด็นสอบถาม	ข้อมูลจากหน่วยงาน
	<p>สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของผู้ต้องขัง ผู้ต้องคำพิพากษาที่เป็นผู้วิกลจริต ผู้ที่จะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก ผู้มีครรภ์ หรือผู้ที่คลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปีและต้องเลี้ยงดูบุตรนั้น ในการที่จะรับกลุ่มบุคคลดังกล่าวไปบำบัดรักษาหรือให้การดูแล</p> <p>๕. การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน</p> <p>๖. การกำหนดผู้ดูแลรับผิดชอบของกลุ่มบุคคลดังกล่าว</p> <p>๗. การจัดทำโปรแกรมเพื่อการฟื้นฟู/รักษา/ดูแลให้การสงเคราะห์ตามกฎหมาย</p>	<p>ผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยเด็กในความดูแลของผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑</p> <ul style="list-style-type: none">- การให้การปกป้องคุ้มครองดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง และเด็กซึ่งคลอดในระหว่างที่มารดาถูกคุมขังในเรือนจำสังกัดกรมราชทัณฑ์ หรือถูกควบคุมอยู่ในสถานที่ควบคุม สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอายุเกินหนึ่งปี และไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดู หลังจากนั้นจะส่งมอบเด็กให้กับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีการเตรียมความพร้อมให้กับสถานที่อื่น รวมถึงการสร้างระบบรักษาความปลอดภัยให้กับสถานที่อื่นด้วย- การจัดทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการพัฒนาการดำเนินงานการให้บริการด้านสุขภาพจิตและจิตเวชแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน กับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓- การจัดทำโปรแกรมเพื่อการฟื้นฟู รักษา/ดูแล/ให้การสงเคราะห์ผู้ต้องขังที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตหรือจิตเวช ตั้งแต่ระยะแรกรับ ระหว่างคุมขัง และระยะก่อนปล่อย- จำนวนสถิติผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่ <p>(๑) ผู้ต้องขังป่วยด้วยโรคทางจิตเวชและโรคระบบประสาท สืบมาจากเรือนจำ/ทัณฑสถานจำนวน ๕๗ แห่ง มีจำนวน ๒,๔๙๑ คน โดยกลุ่มโรคประกอบด้วย Schizophrenia (โรคจิตเภท) กลุ่ม Anxiety Disorder (โรควิตกกังวล) กลุ่ม Mental and Behavioral Disorders กลุ่ม Insomnia (โรคนอนไม่หลับ) Alcohol withdrawal (ภาวะถอนพิษสุรา) เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ต้องขังบางรายอาจถูกวินิจฉัยด้วยโรคจิตเวชมากกว่า ๑ โรค โดยจะนับรวมในโรคหลักที่ถูกวินิจฉัย</p> <p>(๒) สถิติเด็กติดผู้ต้องขัง ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จำนวนรวม ๑๑๙ คน แบ่งเป็นชาย ๖๔ คน หญิง ๕๕ คน</p> <p>(๓) สถิติผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มีนาคม จำนวน ๑๑๙ คน</p> <ul style="list-style-type: none">- นอกจากนี้ กรมราชทัณฑ์ได้แจ้งว่า ปัจจุบันมีกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษานโยบายกำหนดวิธีการดำเนินงาน เนื่องจากมีผลกระทบต่อกำลังพลและงบประมาณ ประกอบกับเครื่องมือพักการลงโทษในปัจจุบันเกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงาน	ประเด็นสอบถาม	ข้อมูลจากหน่วยงาน
กรมสุขภาพจิต (สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์)	แนวทางการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุม ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ และ/หรือแนวทางการจัดทำบันทึกความร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลรายชื่อโรงพยาบาลจิตเวชประจำเขตบริการสุขภาพ โดยมีโรงพยาบาลจิตเวชจำนวน ๑๔ แห่ง กระจายอยู่ตามเขตสุขภาพ ๑๓ แห่ง และรายชื่อโรงพยาบาลที่มีจิตแพทย์ประจำเขตบริการสุขภาพ - จำนวนสถิติผู้ป่วยจิตเวชย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีจำนวน ๔๖๕ คน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีจำนวน ๔๒๐ คน ปี พ.ศ.๒๕๖๑ มีจำนวน ๓๓๗ คน และปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจำนวน ๓๐๒ คน ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มิได้มีบันทึกข้อมูลเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส ๒๐๑๙ แต่แนวโน้มตัวเลขใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา - จำนวนสถิติเตียงผู้ป่วยจิตเวชจากโรงพยาบาลทั่วประเทศมีจำนวน ๓,๘๘๐ เตียง มีอัตราครองเตียงจำนวน ๘๖% - ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบันทึกความร่วมมือที่จัดทำร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม
กรมกิจการเด็กและเยาวชน	การจัดหาสถานที่สำหรับกำหนดเป็นสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังหรือควบคุม ผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ มาตรา ๒๔๖ และตามกฎกระทรวง กำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒	<p>กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีบ้านพักเด็กและครอบครัว ๗๗ แห่ง เป็นสถานแรกรับและมีภารกิจในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มีกลุ่มเป้าหมาย เป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ และเป็นให้สถานที่พักพิงชั่วคราว กำหนดระยะเวลาในการคุ้มครองเด็กไว้ไม่เกิน ๙๐ วัน ให้ความช่วยเหลือตามกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ก่อนส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวหรือส่งต่อหน่วยงานที่เหมาะสม ไม่เข้าองค์ประกอบและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามที่กฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุกหรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดไว้ได้เนื่องจากตามภารกิจ บทบาท กลุ่มเป้าหมาย ข้อจำกัดของสถานที่ที่ไม่สามารถรับผู้ต้องขังได้</p>

๒. การศึกษาประเด็นการกำหนดสถานที่อื่นที่มีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับการบำบัดรักษา ดูแลเด็ก ประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องขัง จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ และขอบเขตของถ้อยคำในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๔ กล่าวคือ

๒.๑ การกำหนดกลุ่มบุคคลที่จะศาลจะมีคำสั่งให้ขังหรือควบคุมตัวไว้ในสถานที่อื่น

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการควบคุมตัวผู้ต้องขัง จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามพิพากษาถึงที่สุดไว้ในสถานที่อื่น ประกอบด้วย ๓ มาตรา ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ และมาตรา ๒๔๖ โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา รายละเอียด และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ของกฎหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ว่าต้องการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานที่ซึ่งแทนเรือนจำ ซึ่งก็เป็นผลดีต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างมากสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการป้องกันการหลบหนี เมื่อมีสถานที่ขังแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ไม่ควรที่จะต้องถูกคุมขังในเรือนจำอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ดี ถ้อยคำว่า “เหตุจำเป็น” ตามบทบัญญัตินี้ ยังมีได้ถูกกำหนดหรือตีความขอบเขตหรือวางหลักเกณฑ์ไว้ว่าแคไหน เพียงใด หรือลักษณะใดที่จัดเป็นเหตุจำเป็น ทำให้ยังไม่มี ความชัดเจนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยกลุ่มหรือประเภทใดที่มีความเหมาะสมที่ศาลอาจสั่งให้นำไปคุมขังในสถานที่อื่นได้

(๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๒ จากบทบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่มีผลให้ไม่ต้องใช้เรือนจำในการลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดไว้ ๓ วิธีด้วยกัน ได้แก่ การจำคุกไว้ในสถานที่อื่น การจำคุกเฉพาะวันที่กำหนด การจำคุกโดยวิธีการที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขตของผู้ถูกจำคุกได้ โดยมีเหตุผลเนื่องจากเรือนจำมีสภาพแออัด ไม่เหมาะสมกับสภาพของผู้ซึ่งต้องจำคุกบางลักษณะ และรัฐไม่ประสงค์ให้ผู้ต้องจำคุกที่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ร้ายหรือผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาดอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ร้ายโดยนิตย แต่อย่างไรก็ดี เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ ที่กฎหมายบัญญัติถ้อยคำว่า “เหตุจำเป็น” ซึ่งยังมีได้ถูกกำหนดหรือตีความขอบเขตหรือวางหลักเกณฑ์ไว้ว่าแคไหน เพียงใด หรือลักษณะใดที่จัดเป็นเหตุจำเป็น ทำให้ยังไม่มี ความชัดเจนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยกลุ่มหรือประเภทใดที่มีความเหมาะสมที่ศาลอาจสั่งให้นำไปคุมขังในสถานที่อื่นได้ อีกทั้ง บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไขเวลากับกลุ่มบุคคลที่จะต้องเป็น “ผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดที่ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามที่ระบุไว้ในหมายศาลที่ออกตามคำพิพากษานั้น หรือไม่น้อยกว่าสิบปี ในกรณีต้องโทษจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไป หรือจำคุกตลอดชีวิต” ซึ่งแม้จะมีวัตถุประสงค์ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักโทษให้พร้อมกลับไปดำรงชีวิตในสังคมได้ โดยเฉพาะนักโทษที่ถูกจำคุกมาเป็นเวลานานควรมีโอกาสออกจากสถานที่ซึ่งบางเวลาเพื่อเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์ทั้งในเรื่องขอบเขตของ “เหตุจำเป็น” และเงื่อนไขเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังมีได้นำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนัก

(๓) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้ซึ่งต้องขังหรือต้องจำคุกบางกลุ่มได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมทั้งในแง่ของการบำบัดรักษากลุ่มจำเลยที่มีอาการวิกลจริตหรือจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก รวมถึงการดูแลอภิบาลหญิงมีครรภ์เพื่อให้บุตรได้รับการเลี้ยงดูจากมารดาและสืบสายสัมพันธ์ทางครอบครัว อันจะเป็นแนวทางให้บุตรเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมต่อไป

ประเด็นพิจารณา

แม้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะได้กำหนดกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้สมควรจะได้รับการทุเลาการบังคับโทษจำคุกไว้อย่างชัดเจนแล้ว ซึ่งแตกต่างกับหลักเกณฑ์ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ และมาตรา ๘๘/๒ ที่มีได้มีปัญหาในการตีความขอบเขตของคำว่า “เหตุจำเป็น” หรือการกำหนดเงื่อนไขเวลา แต่หากจะได้พิจารณาหลักเกณฑ์ของการทุเลาการบังคับโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ อย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วนั้น จะเห็นว่า แม้กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ที่ไม่ควรได้รับโทษในเรือนจำตามหลักการทางการแพทย์หรือหลักสิทธิมนุษยชนก็ตาม แต่กลุ่มบุคคลดังกล่าวถือเป็นบุคคลที่ศาลได้พิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ซึ่งการนำไปควบคุมตัวในสถานที่อื่นที่มีไข้เรือนจำนั้น ควรจะได้พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ความรุนแรงของโรคหรืออาการทางจิตที่ปรากฏหรือความรุนแรงของความเจ็บป่วยทางกายที่ต้องพิจารณาว่าจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาหรืออยู่ในความดูแลของแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตลอดเวลาที่ควบคุมตัวหรือไม่ หรือเป็นเพียงความบกพร่องทางจิตหรืออาการเพียงเล็กน้อยที่อาจได้รับการรักษาในเรือนจำหรือทัณฑสถานก็ได้ ตลอดจนการพิจารณาซึ่งน้ำหนักความสมดุลของลักษณะความผิดหรือความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำโดยหลักเกณฑ์ (Criteria) หรือการประเมินความเสี่ยงหรือการจำแนกดังกล่าวจะต้องอาศัยกลไกทางการแพทย์ หลักทัณฑวิทยาและอาชญาวิทยา ตลอดจนปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ ในการจำแนก คัดกรอง หรือการกำหนดความเหมาะสมของจำเลยแต่ละกลุ่ม แต่ประเภท อย่างชัดเจน เพื่อให้การส่งบุคลากรบังคับโทษจำคุกของศาลเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นบรรลุนิติธรรมของกฎหมาย

๒.๒ การกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่าการสั่งให้ผู้กระทำความผิดไปอยู่ในสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด จะเป็นสถานที่อื่นในความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ เท่านั้น เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ชัดเจนทั้ง ๔ ประเภท ได้แก่ จำเลยวิกลจริต จำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก จำเลยมีครรภ์ จำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปี และต้องเลี้ยงดูบุตรนั้น แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบในการควบคุมและดูแลรักษา กลุ่มบุคคลดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการฯ เห็นว่ามีประเด็นที่ควรพิจารณาหลายประการ กล่าวคือ

ประเด็นพิจารณา

(๑) สถานที่ในการขัง จำคุก หรือควบคุมส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ทั้งยังเป็นสถานที่ในความดูแลของหน่วยงานที่รับไปดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ มิใช่สถานที่อื่นสมควรอื่นตามความหมายของบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖ กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการขังจำเลยวิกลจริต ก็จะได้รับคำสั่งตัวให้อยู่ในความดูแลของสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในกรณีที่เป็นการขังจำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุกก็จะถูกส่งไปรักษาที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์หรือหากมีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ก็จะถูกส่งไปยังโรงพยาบาลในความดูแลของรัฐอื่น ๆ ซึ่งการส่งไปรักษาในกรณีนี้มีใช้การส่งไปอยู่สถานที่อื่น หากแต่เป็นการออกไปเพื่อรับการรักษาเป็นครั้งคราวและกลับมาอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ดังเดิม ส่วนกรณีที่เป็นจำเลยมีครรภ์และจำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปี และต้องเลี้ยงดูบุตรนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นกลุ่มที่ยังอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์และมิได้ถูกส่งไปควบคุมตัวในสถานที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้ สถานที่อื่นที่อยู่ในความดูแลของรัฐบางแห่งที่มีความเหมาะสมที่จะให้การควบคุม ดูแลผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดบางแห่ง เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัว ในสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีบุคลากรที่มีความเหมาะสมในการดูแลและสงเคราะห์จำเลยมีครรภ์หรือจำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปี และต้องเลี้ยงดูบุตร กลับไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากหน่วยงานมิได้มีการจัด และบทบาทในการดูแลกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ต้องขัง

(๒) เมื่อพิจารณา...

(๒) เมื่อพิจารณาลักษณะและสถานที่ที่มีความเหมาะสมที่จะดูแลกลุ่มบุคคลทั้ง ๔ ประเภท จะพบว่า ปัจจุบันมีสถานที่อื่น ๆ ที่อยู่นอกความดูแลของรัฐที่สามารถจัดสรรและมีศักยภาพเพียงพอที่จะกำหนดให้เป็นสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดได้ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ในความดูแลของมูลนิธิ ชุมชน บ้านพักอาศัยของเอกชน หรือสถานที่อื่นใดที่มีความพร้อมและยินยอมที่จะรับผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดไปอยู่ในความควบคุมดูแล รวมถึงบ้านพักหรือที่อยู่อาศัยที่ผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดแจ้งความประสงค์ที่จะขอกลับไปอยู่ด้วย ซึ่งหากรัฐจะได้มองถ่ายภาระและอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในความดูแลของเอกชน ก็จะเป็นโอกาสให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ออกไปรับบริการควบคุมดูแลของสถานที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติอันจะเป็นการให้ผู้ที่มิควรอยู่ในเรือนจำแต่แรกได้ออกมารับการดูแลรักษาตามหลักการที่ควรจะเป็น ทั้งยังเป็นลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ และลดภาระงานของกรมราชทัณฑ์และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

(๓) หากมีการกำหนดให้ผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดไปอยู่ในสถานที่ในความดูแลของภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นใดนอกจากรัฐแล้ว ข้อควรพิจารณาในลำดับต่อไป เช่น

- การสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการจากรัฐในกรณีที่ เป็นสถานที่อื่นของเอกชนหรือภาคส่วนต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงการที่ผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดกลับไปพักอาศัยในบ้านพักของตน

- การเตรียมความพร้อมและฝึกอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้มีองค์ความรู้และมีทักษะในการป้องกัน ปราบปราม และระงับเหตุได้ดุจเดียวกับการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

- การกำหนดระบบการขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นสถานที่อื่นตามกฎหมาย

- การควบคุมและพัฒนาคุณภาพของสถานที่ในการขัง จำคุก หรือควบคุมนั้น ๆ

- การกำหนดระยะเวลาในการควบคุมดูแลผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด โดยอาจพิจารณาระยะเวลาตามหมายขังหรือหมายจำคุกของศาลประกอบ ซึ่งเมื่อครบกำหนดโทษที่เหลืออยู่ตามหมายขังหรือหมายจำคุกที่ศาลพิพากษา ก็ให้ส่งต่อการดูแลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การนำเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันคือ อุปกรณ์การติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring: EM) มาใช้ในการควบคุมดูแลควบคู่กับการขัง จำคุก ควบคุมในสถานที่อื่นหรืออาจพิจารณาให้ใช้ EM เพียงลำพังโดยมิต้องมีการควบคุมตัวในสถานที่อื่นเพื่อลดงบประมาณ ความยุ่งยาก และความหวงกังวลในการบริหารจัดการสถานที่และบุคลากรในการควบคุมดูแล ทั้งนี้ การพิจารณาให้ติด EM ต่อบุคคลใด ก็ควรจะใช้หลักเกณฑ์ (Criteria) ตามความเหมาะสมของบุคคลนั้นด้วย

อย่างไรก็ดี ข้อคำนึงถึงที่สำคัญอย่างยิ่งในดำเนินการตามข้อพิจารณาทั้ง ๓ ประการข้างต้นนั้น จะต้องพิจารณาหลักการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยว่ามีข้อจำกัดที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้หรือไม่ หรือมีข้อพิจารณาทางกฎหมายอื่นใดที่ควรจะต้องได้รับการอธิบายหรือตีความก่อนที่จะนำไปดำเนินการในทางปฏิบัติได้ หรือข้อจำกัดประการใดที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลก็ควรจะได้พิจารณาเพื่อแสวงหาข้อสรุปและอาจปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้มีความเหมาะสมต่อไป

สำหรับหลักการของ “สถานที่อื่น” หรือ “สถานที่อื่นควร” ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๙/๑ มาตรา ๘๙/๒ และมาตรา ๒๔๖ นั้น ได้กำหนดลักษณะ วิธีการไว้ในกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือ

ผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยบัญญัติว่าสถานที่นั้นต้องเป็น “สถานที่อันควรซึ่งต้องกำหนดวิธีการควบคุมและบำบัดรักษาที่เหมาะสมกับสภาพของจำเลย และมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย” ซึ่งกฎกระทรวงฯ ได้รับเอาหลักการดังกล่าวมาบัญญัติรายละเอียดสำคัญ ๓ เรื่อง ได้แก่ สถานที่ซึ่ง วิธีการควบคุม และมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น กล่าวคือ

๑) สถานที่ซึ่งจะต้องมีอาณาเขตที่แน่นอน และสามารถตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลได้ เป็นสถานที่ที่มั่นคงแข็งแรง และมีอุปกรณ์เพียงพอที่จะสามารถควบคุมบุคคลให้อยู่ในสถานที่นั้น และมีช่องทางเข้าออกที่จำเป็นและจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม

๒) กำหนดวิธีการควบคุม โดยจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องผู้ต้องขัง ผู้ดูแลสถานที่ที่จะต้องจัดแยกผู้ต้องขังตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากความพร้อมของสถานที่ และลักษณะเฉพาะตัวและลักษณะคดีของผู้ถูกขัง มีการจัดทำทะเบียนประวัติและสมุดประจำตัวผู้ถูกขังทุกราย การกำหนดบุคคลเข้าเยี่ยมหรือมีสิทธิติดต่อกับผู้ถูกขังตามวัน เวลา และในระยะเวลาที่ผู้ดูแลสถานที่ซึ่งกำหนดตามความเหมาะสม หรือในกรณีที่ทนายความของผู้ถูกขังประสงค์จะติดต่อกับผู้ถูกขังในเรื่องเกี่ยวกับคดี ให้ผู้ดูแลสถานที่ซึ่งอนุญาตให้ติดต่อได้ตามที่ผู้ดูแลสถานที่ซึ่งกำหนด

๓) มาตรการป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น โดยจะต้องมีการจัดเวรยามรักษาการณ์ตลอดเวลา การใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ถูกขังบางประเภทตามความจำเป็น และได้สัดส่วน การห้ามผู้ถูกขังครอบครองหรือนำสิ่งของบางอย่างเข้าไปในสถานที่ซึ่ง เช่น เงินหรือของมีค่า เครื่องมือสื่อสาร ยารักษาโรคเว้นแต่ได้รับการอนุญาตจากแพทย์ การให้อำนาจผู้ดูแลสถานที่ซึ่งคันตู้เก็บของ หรือสถานที่ที่อาจมีการซุกซ่อนสิ่งของต้องห้าม เป็นต้น

จากข้อกำหนดเหล่านี้ จะเห็นได้ว่า สถานที่อื่นที่กฎกระทรวงกำหนด สถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของสถานที่อื่นไว้อย่างเข้มงวด ขาดความยืดหยุ่น จนอาจกล่าวได้ว่าสถานที่อันควรที่มีลักษณะครบถ้วนตามหลักการที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๑ มาตรา ๘๙/๒ มาตรา ๒๔๖ และกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ ที่เหมาะสมที่สุดคือ เรือนจำนั่นเอง เนื่องจากเรือนจำเป็นสถานที่ที่มีการควบคุมดูแลผู้ถูกขังตลอดเวลา อีกทั้งยังมีมาตรการป้องกันผู้ต้องขังหลบหนีที่ต้องกระทำโดยหน่วยงานที่มีอำนาจและมีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านพันธุวิทยาและยุทธวิธีทางราชทัณฑ์ ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เกิดข้อจำกัดต่อหน่วยงานอื่น ๆ ที่ถึงแม้จะมีสถานที่หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในการควบคุม ดูแล แต่ก็ไม่สามารถรับไปดำเนินการได้ เนื่องจากกฎกระทรวงกำหนด สถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ ได้กำหนดหลักการทั้ง ๓ เรื่องไว้อย่างเคร่งครัด จนไม่สามารถจัดสรรให้มีสถานที่อื่นตามเจตนารมณ์แห่งการทูลเกล้าฯ ถวายร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้เป็นรูปธรรม ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ เห็นว่า ประเด็นเกี่ยวกับข้อจำกัดทางกฎหมายดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินการดังกล่าวไม่อาจบรรลุผลได้ จึงเป็นเรื่องที่ควรจะได้นำมาพิจารณาเพื่อจะได้แสวงหาทางออกร่วมกันต่อไป

๒.๓ การพิจารณามีคำสั่งในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดไว้ในสถานที่อื่น

เมื่อพิจารณาหลักการมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๑ มาตรา ๘๙/๒ และมาตรา ๒๔๖ แล้ว สามารถแบ่งข้อพิจารณาการมีคำร้องต่อศาลออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่ ศาลมีคำสั่งโดยศาลเห็นเอง ศาลมีคำสั่งตามที่เจ้าพนักงานผู้เกี่ยวข้องเสนอ และศาลมีคำสั่ง โดยการร้องขอของจำเลย สามี ภริยาหรือญาติของจำเลยเอง แต่อย่างไรก็ดี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบทบัญญัติของกฎหมายมิได้ระบุโดยชัดเจนว่าเมื่อใดที่ศาลจะสั่ง หากแต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา มาตรา ๘๙/๑ และมาตรา ๘๙/๒ กำหนดแต่เพียงว่าเมื่อมี “เหตุจำเป็น” แต่ก็ได้กำหนดหรือตีความขอบเขตหรือวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเหตุจำเป็นว่าแค่นั้น เพียงใด หรือลักษณะใดที่จัดเป็นเหตุจำเป็น ทำให้ยังไม่มี

ความชัดเจนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยกลุ่มหรือประเภทใดที่มีความเหมาะสมที่ศาลอาจสั่งให้นำไปคุมขังในสถานที่อื่นได้ ส่วนในมาตรา ๒๔๖ ที่ได้กำหนดกลุ่มบุคคลทั้ง ๔ ประเภท ได้แก่ จำเลยวิกลจริต จำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิต ถ้าต้องจำคุก จำเลยมีครรภ์ จำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปี และต้องเลี้ยงดูบุตรนั้น แต่ก็มีได้กำหนดหลักเกณฑ์ (Criteria) หรือการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้ในการจำแนกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการควบคุมตัวในสถานที่อื่น หรือได้รับการดูแลการบังคับโทษจำคุกแก่จำเลยแต่ละประเภท ที่ต้องพิจารณาความรุนแรงของโรครวมทั้งลักษณะของความผิดที่ได้กระทำประกอบด้วย

ประเด็นพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการฯ เห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาของศาลมีความเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อจำเลย และตระหนักถึงความปลอดภัยของสังคม นอกจากการตีความหรือให้คำอธิบาย ถ้อยคำ “เหตุจำเป็น” ตามกฎหมาย หรือการกำหนดหลักเกณฑ์ (Criteria) เพื่อใช้ในการประเมินความเสี่ยง หรือ การจำแนกกลุ่มบุคคลที่เข้าข่ายการบังคับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ และมาตรา ๒๔๖ แล้วนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีกลไกหรือกระบวนการหรือองค์กร สหวิชาชีพ ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทในการ สนับสนุนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม ร่วมประเมินผล มีความเห็น หรือมีข้อเสนอแนะประกอบการ วินิจฉัยหรือมีคำสั่งของศาลในการพิจารณามีคำสั่งให้บุคคลนั้นสมควรได้รับการออกไปควบคุมตัวในสถานที่อื่นด้วย

๒.๔ ข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ดูแลผู้ถูกขังในสถานที่อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๔

กรณีที่ศาลสั่งให้ผู้ต้องขัง จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษา ถึงที่สุดให้ได้รับการคุมขังหรือดูแลการบังคับโทษจำคุกในสถานที่อื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ และมาตรา ๒๔๖ ประเด็นพิจารณาหนึ่งคือบทบาทหน้าที่ของ หน่วยงานที่รับจำเลยเหล่านั้นไปดูแลหรือบำบัดรักษาว่า สถานะของหน่วยงานเหล่านั้นถือเป็น “เจ้าพนักงาน ผู้มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา” ตามนัยของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๔ หรือไม่ ซึ่งหากการตีความ ถ้อยคำตามบทบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมไปถึงความเป็นเจ้าพนักงานตามนัยของบทบัญญัติดังกล่าว อาจเกิด อุปสรรคต่อการรับจำเลยไปอยู่ในสถานที่อื่นเนื่องจากหน่วยงานที่รับจำเลยไปให้การดูแลหรือบำบัดรักษาเหล่านั้น มิได้มีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำผิดทางอาญาโดยตรง ทั้งยังไม่มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านทันตวิทยาและ ยุทธวิธีทางราชทัณฑ์ ซึ่งหากเกิดการที่จำเลยหลบหนีจากการคุมขังแล้ว หน่วยงานที่รับจำเลยไปให้การดูแล หรือบำบัดรักษาก็จะต้องรับผิดชอบทางอาญาตามมาตรา ๒๐๔ ด้วย เป็นผลให้หน่วยงานดังกล่าวเกิดข้อจำกัด ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการคุมขังในสถานที่อื่นหรือดูแลการบังคับโทษจำคุก ตามกฎหมาย

ประเด็นพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการฯ เห็นว่า จากสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ได้มีการนำเทคโนโลยี EM มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น ทั้งการปล่อยตัวชั่วคราวที่อยู่ในความดูแลของสำนักงาน ศาลยุติธรรม การรอกการกำหนดโทษหรือการกำหนดโทษไว้แต่รอกการลงโทษโดยกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติ ที่อยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติ และการบริหารโทษโดยการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษที่อยู่ใน ความดูแลของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งการนำ EM มาใช้ในแต่ละกระบวนการเหล่านี้ ล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ ในการหลีกเลี่ยงการนำผู้กระทำความผิดไม่ควรเข้าไปรับโทษจำคุกในเรือนจำแต่แรกหรือผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง เข้าไปรับโทษในเรือนจำ ให้โอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และลดความแออัด

ในเรือนจำ...

ในเรื่องจำ โดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่ต่างเห็นประโยชน์ มีการประเมินผลความคุ้มค่า อย่างเป็นระยะ และมีแนวโน้มที่จะนำ EM มาใช้เพิ่มมากขึ้นซึ่งหากจะได้พิจารณา นำ EM มาใช้ในกรณี ที่ผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ และมาตรา ๒๔๖ ก็จะช่วยลดภาระ ลดความจำเป็นในการจัดหาสถานที่อื่นตามที่ กฎหมายบัญญัติ และส่งผลให้ไม่จำเป็นต้องมีผู้ดูแลถูกขังในสถานที่อื่นด้วย และช่วยลดภาระความกังวล เกี่ยวกับความรับผิดชอบอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๔ ของผู้ดูแลผู้ถูกขังในสถานที่อื่นหากผู้ถูก คမ်းขังหลบหนีได้ เพราะการควบคุมและติดตาม EM จะเป็นการดำเนินการโดยศูนย์ควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ ติดตามตัวของหน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งอาจอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์เองหรือกรมคุมประพฤติในการ รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้องหากมีความผิดปกติเกิดขึ้น หรือผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษา ถึงที่สุดหลบหนี การควบคุม หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่ศาลกำหนด โดยศาลจะมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือ ให้ดำเนินการตามหมายจำคุกได้

ประเด็นอภิปราย

คณะอนุกรรมการได้ร่วมอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. เจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ประธานอนุกรรมการเห็นว่า การยกเว้นบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ และมาตรา ๒๔๖ ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการเสนอโดยสำนักงาน กิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม แต่กฎหมายข้างต้นยังไม่สามารถบังคับได้อย่างเป็นรูปธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ จึงควรจะได้ย้อนกลับไปพิจารณารากความคิดและเหตุผลอันเป็นหลักการที่ได้บัญญัติให้มีการดำเนินการเห็นว่า เนื่องจากหลักความคิดในช่วงเวลานั้นอาจมีมุมมองในการดำเนินการที่เห็นว่าสามารถดำเนินการได้หรือมีแนวคิด ที่รับมาจากกฎหมายต่างประเทศอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีความเหมาะสมกับประเทศไทย ดังนั้น ควรมีการศึกษาถึงเจตนารมณ์ ของกฎหมาย ที่มา หลักการและเหตุผลในการร่างกฎหมายในแต่ละมาตรา และควรศึกษากฎหมายต่างประเทศ ที่มีการดำเนินการในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันเพิ่มเติม ก่อนที่นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและมีข้อเสนอ เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้บทบัญญัติทั้ง ๓ มาตราได้

ที่ประชุมเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๘/๑ มาตรา ๘๘/๒ และมาตรา ๒๔๖ ล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ในการหลีกเลี่ยงการนำผู้กระทำความผิดที่ไม่ควรเข้าไปรับโทษจำคุก ในเรือนจำแต่แรกหรือผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงเข้าไปรับโทษในเรือนจำ เพื่อให้โอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวและ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และลดความแออัดในเรือนจำ ดังนั้น จึงควรต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจกฎหมาย ในแต่ละมาตราก่อนว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายมีวัตถุประสงค์อย่างไร โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับถ้อยคำว่า “เหตุจำเป็น” บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๘/๑ และมาตรา ๘๘/๒ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของศาลในการสั่งให้ใช้ บทบัญญัติแต่ละมาตรา ซึ่งยังมีได้กำหนดแนวทางในการตีความถ้อยคำดังกล่าวอย่างชัดเจน จึงเป็นกรณีที่ให้ศาล พิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมอย่างกว้างจนอาจกว้างเกินไป จึงไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้จริงเนื่องจากไม่สามารถ คาดการณ์ได้ว่าเหตุจำเป็นที่ได้มีการร้องขอจะคุ้มค่าต่อการปล่อยให้จำเลยอยู่ในสถานที่อื่นที่มีไซ้เรือนจำหรือไม่ ซึ่งอาจเกิดผลร้ายในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีได้ ทำให้ศาลยังไม่เคยสั่งให้มีการคุมขังจำเลยตามบทบัญญัติ ดังกล่าวเลย ส่วนมาตรา ๒๔๖ ซึ่งเป็นเรื่องของการดูแลการบังคับโทษจำคุกกับบุคคลบางประเภทที่จำเป็นต้อง พิจารณากลุ่มบุคคลเหล่านั้นสมควรจะได้รับการบำบัด ดูแล รักษาอย่างไรหรือควรป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จากการสั่งให้ดูแลการบังคับโทษจำคุกเช่นนั้นอย่างไร

ดังนั้น...

ดังนั้น เพื่อเป็นการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายนั้นได้ ที่ประชุมจึงเห็นว่า ฝ่ายเลขานุการฯ ควรจะได้วิเคราะห์เทียบเคียงกับกลไกอื่นตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อมีข้อเสนอกลไกที่มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เช่น มาตรา ๘๙/๑ ซึ่งเป็นเรื่องการคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำ ซึ่งอาจเทียบเคียงกับเรื่องการปล่อยชั่วคราวทั้งที่มีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไข ตามมาตรา ๑๐๖ ถึงมาตรา ๑๑๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนมาตรา ๘๙/๒ ซึ่งเป็นเรื่องการสั่งให้จำคุกผู้ซึ่งต้องจำคุกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จำคุกในสถานที่อื่น จำคุกในเรือนจำหรือสถานที่อื่น เฉพาะวันที่ที่กำหนด และจำคุกโดยวิธีการอื่นที่จำกัดการเดินทางและอาณาเขต ซึ่งมีความทับซ้อนกับการพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับวิธีการในการทุเลาการบังคับโทษจำคุกจำเลยบางประเภทซึ่งมีความเปราะบางทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ ตามมาตรา ๒๔๖ ระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศด้วย

๒. คุณสมบัติของกลุ่มบุคคลและเหตุจำเป็นตามมาตรา ๘๙/๑ มาตรา ๘๙/๒ และมาตรา

๒๔๖

ที่ประชุมเห็นว่า การกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของกลุ่มบุคคลในแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะของกลุ่มบุคคล ให้มีความชัดเจนเสียก่อน ซึ่งจากบทบัญญัติทั้ง ๓ มาตรา จะมีเพียงมาตรา ๒๔๖ บทบัญญัติเดียวที่มีการกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มบุคคลไว้ชัดเจนทั้ง ๔ ประเภท แต่อย่างไรก็ดี แม้จะมีการกำหนดกลุ่มคนแล้ว แต่ยังเปิดช่องให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจในการสั่งไว้เช่นกัน จึงจำเป็นต้องมาพิจารณาถึงเกณฑ์ เหตุอันควร วิธีการและเงื่อนไขในการใช้ ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม และต้องคำนึงถึงการประเมินความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสังคมเมื่อกลุ่มคนดังกล่าวมิได้ถูกคุมขังไว้ในเรือนจำด้วย

๓. การกำหนดสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำที่เหมาะสม

ที่ประชุมเห็นว่า แม้บทบัญญัติทั้ง ๓ มาตราจะกำหนดเกี่ยวกับสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำเหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละมาตรามีความแตกต่างกัน ใช้ในการคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทำให้ลักษณะของสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำตามที่กำหนดไว้จะต้องมีความแตกต่างกัน และไม่สามารถใช้ร่วมกันได้ ดังนั้น การจัดหาสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำ เพื่อใช้คุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความแตกต่างกันนี้จึงจำเป็นต้องยึดโยงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่มุ่งประสงค์จะให้ผู้นั้นได้รับการควบคุมตัวหรือบำบัด ดูแล รักษาในสถานที่อื่นที่มีใช้เรือนจำด้วย แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ ที่กำหนดรายละเอียดและลักษณะภาพรวมของสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำตามความหมายของบทบัญญัติทั้ง ๓ มาตราแล้ว จะเห็นว่า กฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำ กำหนดลักษณะของผู้ดูแล และการบริหารจัดการสถานที่ไว้อย่างเข้มงวดและขาดความยืดหยุ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องลักษณะของสถานที่ วิธีการควบคุม และมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดข้อจำกัดที่จะจัดหาสถานที่ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มบุคคลตามที่มาตรา ๒๔๖ ที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัด ดูแล รักษาจากหน่วยงานที่มีความเหมาะสม เช่น กระทรวงสาธารณสุข หรือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ก็ไม่สามารถเข้ามาร่วมดำเนินการในการปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ เช่นกรณีของศาลจังหวัดปทุมธานีที่เรียกหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีไปพบ ซึ่งหัวหน้าบ้านพักได้คำนึงถึงประโยชน์ของสตรีมีครรภ์และเด็กเป็นหลัก ประกอบกับบ้านพักฯ มีพื้นที่สามารถให้การดูแลได้ ศาลจึงสั่งให้ไปอยู่ในการดูแลของบ้านเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีเป็นการชั่วคราว ซึ่งหากพิจารณาการดำเนินงานเป็นรายกรณียังไม่พบปัญหาในการดำเนินงาน แต่หากจะดำเนินการในเชิงภาพรวมอาจต้องมีประเด็นที่ควรนำมา

พิจารณาในหลายส่วน เนื่องจากบ้านพักเด็กและครอบครัวเป็นสถานแรกรับตาม พ.ร.บ.การคุ้มครองเด็กฯ จึงไม่ควรมีผู้ใหญ่เข้าไปอยู่ร่วมในสถานที่ที่เป็นสถานแรกรับสำหรับเด็ก อาจมีกรณียกเว้นสำหรับแม่ที่ติดตามเด็กมาแต่ก็จะได้รับการสงเคราะห์เป็นการชั่วคราวเท่านั้น ทั้งนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีศูนย์คนไร้ที่พึ่ง อยู่ภายใต้สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ซึ่งให้การดูแลสตรีมีครรภ์และเด็กได้ โดยดำเนินการตาม พ.ร.บ. ควบคุมการขอทาน และ พ.ร.บ.คนไร้ที่พึ่ง

นอกจากนี้ เมื่อมีการพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่อื่นตามที่กฎกระทรวงฯ กำหนดแล้ว ควรจะได้พิจารณาความเป็นไปได้ในการกำหนดให้ “บ้านหรือที่อยู่อาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลย นั้นร้องขอ” อยู่ในความหมายของสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติทั้ง ๓ มาตรา หรือไม่ และแนวโน้มในการปล่อยถ่ายภารกิจงานให้แก่เอกชนในการจัดหาสถานที่อื่นที่ใช้สำหรับการคุมขังด้วย

๔. ข้อเสนออื่น ๆ เกี่ยวกับการพิจารณาแนวทางการศึกษาการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุม ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด

ที่ประชุมเห็นว่าในระยะต่อไปควรมีการเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ หรือบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายเลขานุการควรพิจารณาในลักษณะของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) โดยเริ่มกำหนดหลักการ (Concept) และวัตถุประสงค์ของแต่ละเรื่องก่อนที่จะพิจารณาว่าบุคคลประเภทใดที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการคุมขังไว้ในสถานที่อื่น โดยที่สถานที่อื่นนอกจากเรือนจำนั้นควรมีการกำหนดลักษณะหรือประเภทให้มีความหลากหลาย มีการพิจารณาความเหมาะสมของผู้ดูแล โดยอาจนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประกอบกับหลักการลักษณะของสถานที่และผู้ดูแลที่ได้บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง กำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังฯ ฉบับปัจจุบัน เพื่อจะได้ทราบหลักการที่บัญญัติไว้เดิมว่ายังคงมีความจำเป็นหรือไม่ หรือควรลดความเข้มข้นเพื่อประโยชน์ในการดูแลจำเลยประเภทต่าง ๆ เนื่องจากการจัดทำกฎหมายใหม่และการแก้ไขกฎหมายในปัจจุบันจะเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักกว่ากฎหมายนั้นส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายใด โดยอาจจะนำวิธีคิดในการจัดแบ่งกลุ่มนักโทษตามพฤติกรรมการกระทำความผิด ในกลุ่มของผู้ต้องขังที่อาจเข้าข่ายเป็นนักโทษเด็ดขาดที่ต้องเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะท้อนขวัญหรือเป็นภัยต่อสังคม (Watch List) มาประกอบด้วย ทั้งนี้ กระบวนการและสถานที่ไม่ควรเป็นไปในลักษณะเดียวกันที่ใช้สำหรับจำเลยทุกประเภท (Not one size fits all) และลักษณะของจำเลยแต่ละประเภทจะช่วยสะท้อนว่าวิธีการปฏิบัติใดที่จำเป็นต้องมี โดยไม่จำเป็นต้องใช้ทุกกระบวนการกับจำเลยทุกคนก็ได้ และควรจะได้พิจารณาไปถึงการนำระบบติดตามมาใช้ตามความเหมาะสมด้วย

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเรื่องดังกล่าวมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นอกจากจะต้องมีการวางกรอบแนวทางในการศึกษาให้ชัดเจน ศึกษาเจตนารมณ์ของบทบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะแล้วนั้น ฝ่ายเลขานุการควรจะได้ดำเนินการจัดทำวงเสวนาอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้แอปพลิเคชัน Clubhouse หรือวิธีการในทำนองเดียวกันอย่างน้อย ๒ ครั้ง เพื่อขอรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ทั้งผู้ปฏิบัติงานภาครัฐและเอกชน โดยใช้วิธีการตั้งคำถามในเชิงถกถามปัญหาเกี่ยวกับความจำเป็นในการจำคุกผู้กระทำความผิดในเรือนจำ หรือหากไม่ใช้เรือนจำในการจำคุก ควรจำคุกผู้กระทำความผิดในสถานที่ใด หรือผู้กระทำความผิดประเภทใดที่สามารถจำคุกในสถานที่อื่นนี้ได้ หรืออาจตั้งคำถามโดยกำหนดเป็น Case Study ประกอบการรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางข้างต้นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ข้อเสนอจากข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นนั้น ควรจัดลำดับความสำคัญของเรื่องและกำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็นระยะ (Phasing) โดยกำหนดเป็นระยะเร่งด่วนหรือระยะยาว ก่อนที่จะพิจารณาปรับปรุงกฎหมายหรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องต่อไป

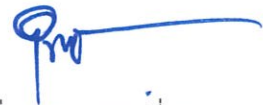
มติที่ประชุม รับทราบวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งตัวเลขสถิติของผู้ซึ่งต้องจำคุกและมีลักษณะตามมาตรา ๒๔๖ อย่างไรก็ตาม กรณีตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอนี้ยังต้องการการศึกษา รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งการสังเคราะห์เพื่อไปสู่แนวทางที่เป็นรูปธรรม จึงได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ รับไปศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเจตนารมณ์ของกฎหมาย คุณสมบัติของกลุ่มบุคคลและเหตุจำเป็นตามมาตรา ๘๗/๑ มาตรา ๘๗/๒ และมาตรา ๒๔๖ สถานที่อื่นที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มบุคคล วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้มาตรการต่าง ๆ กลไกที่จะนำไปสู่การดำเนินงาน และผลการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มต่าง ๆ แล้วนำเสนอให้ คณะอนุกรรมการพิจารณาในการประชุมคราวต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ น.

(นางประชุมกร นนท์ธีระสวัสดิ์)
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จตรายงานการประชุม

(นางอุษา จันพลอย บุญเปี่ยม)
ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จตรายงานการประชุม

(นายชัยวัฒน์ ร่วงเล็ก)
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม